

Αθήνα, 11 Μαΐου 2024

Ψήφισμα της Ελληνικής Επιτροπής Βυζαντινών Σπουδών
για τη Μονή της Χώρας

Η Ελληνική Επιτροπή Βυζαντινών Σπουδών, ως ο επιστημονικός φορέας των Βυζαντινολόγων της Ελλάδος και μέλος της Διεθνούς Ενώσεως Βυζαντινών Σπουδών, παρακολουθεί με ιδιαίτερη λύπη και ανησυχία την έναρξη λειτουργίας του Καθολικού της βυζαντινής Μονής της Χώρας (Kariye Müzesi) ως μουσουλμανικού τεμένους. Η μετατροπή του μοναδικού αυτού μνημείου της Κωνσταντινούπολης από Μουσείο σε χώρο θρησκευτικής λατρείας είχε αποφασιστεί από τις τουρκικές αρχές ήδη τον Ιούλιο 2020, λόγω όμως των αντιδράσεων που είχε προκαλέσει παγκοσμίως υπήρχε η ελπίδα ότι δεν θα εφαρμοστεί. Με αυτή την ενέργεια συνεχίζεται η ατυχής πολιτική που αποκορυφώθηκε στην Αγία Σοφία (Ayasofya Müzesi), παρά τις διεθνείς προειδοποιήσεις σχετικά με τους κινδύνους που εγκυμονούν τέτοιες αποφάσεις, εκτός των άλλων, για την προστασία αυτών των μνημείων.

Κτισμένο στα τέλη του 11ου αιώνα και επισκευασμένο ριζικά στις αρχές του 12ου, το Καθολικό της Μονής της Χώρας ανακαινίστηκε στις αρχές του 14ου αιώνα και διευρύνθηκε με εξωνάρθηκα και ταφικό παρεκκλήσι, τα οποία κοσμήθηκαν με απaráμιλλης τέχνης ψηφιδωτά και τοιχογραφίες. Η διακόσμηση αυτή αποτελεί την υψηλότερη έκφραση της Παλαιολόγειας μνημειακής ζωγραφικής και πρόδρομο των καλλιτεχνικών επιτευγμάτων της Ωριμης Αναγέννησης στην Ιταλία.

Το Καθολικό της Μονής της Χώρας χαρακτηρίστηκε ως μουσείο το 1945 και μετά από εργασίες αποκατάστασης από αμερικανικούς επιστημονικούς φορείς τέθηκε στη διάθεση του κοινού το 1958. Από το 1985 αποτελεί προστατευόμενο μνημείο παγκόσμιας πολιτιστικής κληρονομιάς της UNESCO.

Λαμβάνοντας υπόψη τους πολύ σοβαρούς κινδύνους που διατρέχουν αυτά τα μνημεία λόγω της μετατροπής τους σε μουσουλμανικά τεμένη και πεπεισμένοι ότι αυτά ανήκουν σε όλη την ανθρωπότητα και αποτελούν πολύτιμο συνεκτικό κρίκο μεταξύ διαφορετικών λαών, θρησκειών και χωρών, καλούμε τους αρμοδίους του ανωτέρω Οργανισμού των Ηνωμένων Εθνών, αλλά και όλους τους φορείς πολιτισμού σε διεθνές επίπεδο, να παρέμβουν ώστε να αποκατασταθεί άμεσα το προγενέστερο καθεστώς λειτουργίας της Αγίας Σοφίας και του Καθολικού της Χώρας ως μουσείων, προκειμένου να διασφαλιστεί τόσο η ακεραιότητά τους όσο και η αβίαστη πρόσβαση των επισκεπτών στα καλλιτεχνικά αριστουργήματα που τα κοσμούν.

Εκ μέρους του Διοικητικού Συμβουλίου

Ο Πρόεδρος

Η Γενική Γραμματέας

Καθηγητής Ταξiάρχης Κόλιας

Καθηγήτρια Θεοδώρα Αντωνοπούλου